

Väyrynen, Leila

Oulaisten kaupunki, Haapaveden kaupunki

Rahkola-Hautakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava

VIRANOMAISNEUVOTTELU, MRA 18§ (kaavaehdotuksen nähtävilläolon jälkeen)

Aika 15.10.2025 klo 12.00-14:03**Paikka** TEAMS**Läsnä****Nimi**

Touko Linjama
Karri Hakala
Malla Kukkonen
Veli-Matti Kangas
Timo Leikas
Jussa Liikkanen
Sanna Vähäkangas
Paulos Teka
Jari Heikkinen
Erika Kylmänen
Enni Lappela
Heli Harjula
Karoliina Markuksela
Susanna Paananen
Leila Väyrynen
Jyrki Mäkelä

Organisaatio

Pohjois-Pohjanmaa Ely-keskus
Pohjois-Pohjanmaa Ely-keskus
Pohjois-Pohjanmaa Ely-keskus
Pohjois-Pohjanmaa Ely-keskus
Pohjois-Pohjanmaa Ely-keskus
Pohjois-Pohjanmaa Ely-keskus
Oulaisten kaupunki
Haapaveden kaupunki
Ympäristöpalvelut Helmi
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Oulun museo- ja tiedekeskus, arkeologia
OX2
OX2
FCG Rakennettu Ympäristö Oy
FCG Rakennettu Ympäristö Oy
FCG Rakennettu Ympäristö

1 Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Puheenjohtajaksi valittiin Touko Linjama ja muistion laatii Leila Väyrynen. Muistion kommentointi osallistujille ja lopullinen muistio toimitetaan kirjaamoihin.

Hankkeesta vastaava pyydetään poistumaan, kun ryhdytään käsittelemään asialistan kohtaa kolme.

2 Neuvottelun tarkoitus

Viranomaisneuvottelun tarpeen toteaminen: Kyseessä on Maankäyttö ja rakennusasetuksen 18§ mukainen viranomaisneuvottelu, kaavaehdotuksen nähtävilläolon jälkeen. Neuvottelu koskee Haapaveden kaupunkia sekä Oulaisten kaupunkia.

OX2 esittelee yhtiön sekä tuulivoimahankkeen taustaa.

3 Kaavaehdotuksesta saatu palaute ja sen huomioon ottaminen

Susanna Paananen esitteli Oulaisten kaupungin ja Haapaveden kaupungin saamia lausuntoja ja muistutuksia kaavaehdotuksiin liittyen sekä alustavia vastineita niihin. Kokousaineisto käsitti alkuperäiset lausunnot ja muistutukset sekä vastineraportin, johon lausunnot ja muistutukset oli lyhennetty ja annettu alustavat vastineet.

Kaavaselostuksiin kumpaakin kuntaa koskien on tarkistettu vaikutusten arviointia ja selostusta on korjattu ja täydennetty lausunnoissa esitettyjen ehdotusten mukaan.

Melumallinnusraporttiin on korjattu Puutionsaaren osalta käytettävä voimalatyyppi. Nyt mallinnuksessa mukana oleva voimalatyyppi on lainvoimaisen Puutionsaaren kaavan mukainen. Yhteismeluvaikutukset laskevat korjauksen myötä. Myös varjostusvaikutus pienenee kaavaehdotukseen verrattuna.

Kaavaselostuksia on täydennetty petolintuhavainnot ja vaikutusarviointi-raportilla. Raportti on tarkoitettu ainoastaan viranomaiskäyttöön

Kaavakarttoja on tarkistettu seuraavasti: Voimaloiden tv-alueita on rajattu siten, että riittävä etäisyys yhdystiehen säilyy Haapavedellä. Muinaisjäännöksiä koskeva luettelo on tarkistettu museon lausunnon mukaiseksi sekä Haapavedellä että Oulaisissa. TV-alueita on rajattu pois ojittamattomilta suoalueilta. Oulaisissa kahden voimalan tv-alueita on rajattu metson soidin-alueeseen liittyen

Kaava-aineistoja on täydennetty maakuntakaavan mineraalivarantoaluetta koskevan määräyksen osalta seuraavasti: *Kaava-alue sijoittuu maakuntakaavan mineraalivarantoalueelle. Mikäli alueen mineraalivarojen hyödyntämistä edistetään, sovitetaan toiminta yhteen muun maankäytön kanssa ja otetaan huomioon mineraalivarojen hyödyntämisen ympäristövaikutukset sekä alueiden erityispiirteet.*

Laadittujen tv-alueiden muutosten vuoksi kuullaan MRA32 §:n mukaisesti maanomistajia, joiden aluetta muutokset koskevat.

Tässä yhteydessä huomattiin, että vastineraportista puuttuu Oulun museo- ja tiedekeskuksen rakennettua kulttuuriympäristöä koskevat lausunnot. Kokouksessa käytiin saadut lausunnot läpi. Oulun museo- ja tiedekeskuksella, rakennettu kulttuuriympäristö, ei ole

huomautettavaa Rahkola-Hautakankaan tuulivoimala-alueen osayleiskaavaehdotuksesta, kummankaan kunnan osalta. Lausunnot lisätään vastineraporttiin.

4 Viranomaiset puheenvuorot

Pohjois-Pohjanmaan liitto:

Kaavaselistusta on hyvin tarkennettu liiton kaavaehdotuksesta antaman lausunnon mukaisesti. On tärkeää, että molemmissa kaavaselistuksissa ja kaavakartoilla näkyy Rahkola-Hautakankaan tuulivoimahanketta koskeva kokonaisuus.

Maakuntakaavan ehdotusvaiheen aikana laaditussa Natura-alueita koskevassa riskiselvityksessä tunnistettiin, että suuria haitallisia riskejä muodostui Iso Honkaneva-Pikku Honkanevan Natura-alueeseen. Rahkola-Hautakankaan aiemmissa vaiheissa voimaloita sijoittui lähemmäksi Natura-aluetta. Ehdotusvaiheessa voimaloita on vähennetty Natura-alueen läheisyydestä. Vaikutuksia Natura-alueeseen on arvioitu ja vaikutuksia on pystytty vähentämään.

Maakuntakaavan hyväksymiskäsittely on ollut samaan aikaan käynnissä, kun Rahkola-Hautakankaan kaavat olivat nähtävillä. Kaavaselistuksissa ei ollut ehdotusvaiheeseen voitu huomioida energia ja ilmastovaihemaakuntakaavan muutoksia, joita tuli vielä hyväksymisvaiheessa. Kaavaselistuksista puuttui ehdotusvaiheessa vaikutusten arviointi suhteessa energia ja ilmastovaihemaakuntaan. Molempiin kaavaselistuksiin on nyt arvioitu osayleiskaavojen suhde uudistettuihin tuulivoimarakentamisen yleisiin suunnittelumääräyksiin. Kaavaratkaisu tukeutuu 3:n vaihemaakuntakaavan tuulivoima-alueeseen, tv-1 363.

Liiton näkemyksen mukaan kaavat voi viedä hyväksymiskäsittelyyn.

Oulun museo- ja tiedekeskus:

Arkeologiseen kulttuuriperintöön liittyen; Oulaisten kaavamerkintöihin kohdamerkinnän lisäksi aluemarkintä. Muut pyydetyt asiat oli korjattu.

Ympäristöpalvelut Helmi:

Ei lisäkommentoitavaa, lausunto oli huomioitu.

Oulaisten kaupunki:

Ei erityistä lausuttavaa. Tiedonkulku on ollut hyvää. Kaavakarttaan lisätään purkamista koskeva määräys: Tuulivoimaloiden purkaminen edellyttää RakL 55.1§:n mukaisen purkamisluvan.

Haapaveden kaupunki:

Sisällöllisesti on hyvin pyritty reagoimaan palautteeseen. Toivotaan että voidaan luoda kestävä ratkaisu hyväksyttävyyden kannalta. Purkuvelvoitteen osalta parantaa hyväksyttävyyttä, yhtenäisyys tärkeää molempien kaavojen osalta. Lisätään purkamista koskeva yleismääräys kaavakarttaan.

Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus:

Liikennevastuualue: Liikennekommentit oli huomioitu. Vaikutusten arviointi oli täydennetty. Haapaveden kaavassa yhdystie 1981, yt, on oikea merkintä.

Vesistöyksikkö: Keväällä 2025 on julkaistu uusi Metsätaloudelle herkäät vesistöt -paikkatietoaineisto. Siellä Mato-oja on luokiteltu luoteisosasta metsätaloudelle erityisesti herkäksi vesistöksi. Mato-oja laskee Ruokolammen kautta Vaikonojaan, joka on luokiteltu samassa aineistossa metsätaloudelle herkäksi vesistöksi. Tämä tiedoksi rakentamisolun lieventämistoimia ajatellen. Happamien sulfaattimaiden ja mustaliuskeiden osalta mahdollinen esiintyminen oli huomioitu. On hyvä, että maa-ainesten happamuustutkimuksiin on jo varauduttu suunnitelmatasolla. Ne tulee myös toteuttaa riittävällä laajuudella rakennusvaiheessa. ELY-keskus on jo aikaisemmin kommentoinut, että vedenpidätysrakenteina lietekuopat ja laskeutusaltaat ovat pääsääntöisesti varsin tehottomia ja vesiensuojelurakenteina toimivat pääasiassa karkean aineksen hallinnassa ennen kuin täyttyvät. ELY-keskus katsoo, että viimeistään rakentamissuunnitelmavaiheessa tehtävässä hulevesiselvityksessä tulisi kartoittaa ja suunnitella toteutettavaksi myös lietekuoppia ja laskeutusaltaita tehokkaampia vesiensuojelu- ja hallinta ratkaisuja. Näitä ovat mm. pintavalutus, kosteikot ja virtaaman viivyttäminen esim. putkipatojen avulla. Hyvä, että kaavaselostukseen on nostettu hulevesiselvitys esille. Jatkossa tarvitaan selvennystä, mitä se sisältää. Hulevesiselvityksessä tulee ottaa huomioon ojitukset ja niiden vaikutus. Lisäksi selvityksessä tulisi jo katsoa paikkoja vesiensuojelu- ja vesienhallintaratkaisuille.

Kaavaselostuksessa kerrotaan, että tuulivoimapuiston rakentamisen aikana ei käytetä sellaisia aineita, jotka voisivat haitallisessa määrin liueta maaperään ja joutua valunnan kautta vesistöihin. Ennakoimattomissa onnettomuustilanteissa vesistöjen pilaantumisriski on mahdollinen, ja siihen tulee varautua asianmukaisin suojatoimin. Olisi hyvä, että jatkossa olisi kuvattu, mitä tehdään ja milloin tehdään ja kenen vastuulla ovat vesiensuojelutoimenpiteet mahdollisessa ennakoimattomassa onnettomuustilanteessa. Yhteisvaikutuksiin liittyen nostetaan esiin se, että, alueella on paljon tuulivoimaa, ja hankkeita jopa ihan vieressä. Mahdollisia yhteisvaikutuksia pinta- ja pienvesiin ei tulisi katsoa vain yhden hankkeen osalta, vaan ne pitäisi kartoittaa yhteistyössä hanketoimijoiden kesken. Hanketoimijat voisivat mahdollisuuksien mukaan toteuttaa vesiensuojelutoimenpiteitä myös yhdessä. Tämä erityisesti tilanteissa, joissa lähekkäin olevat hankkeet rakentuvat yhtä aikaa. Muistutus vesilain mukaisesta ojitusilmoituksesta; **rakentaja on** vesilain 5:6 §:n mukaisesti **velvollinen tekemään** valtion valvontaviranomaiselle ojitusilmoituksen vähintään 60 vuorokautta ennen ojitukseen ryhtymistä, mikäli hankkeessa toteutetaan muuta kuin vähäistä ojitusta.

Luonnonsuojelu: Hyvä, että YVA-vaiheen jälkeen on tehty täydentäviä selvityksiä suden osalta. Kesän aikana EU tason päätöksellä susi siirretty direktiivilajien liitteeseen 5. Luonnonsuojelulain osalta muutokset ovat hyvin pieniä, mutta keskeisin muutos on, ettei lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelu ei enää koske sutta. Muidenkin lajien osalta selostusta on hyvin täydennetty. Edelleen arvioinneissa on aika rohkeita johtopäätöksiä, koska tutkittua tietoa tuulivoimarakentamisen vaikutuksista suurepetoihin ei juurikaan ole.

Ilveksen suhteen Ely on aikaisemmin esittänyt toimenpidesuunnitelman lisääntymis- ja levähdyspaikkojen kartoittamiseksi. Jos suunnitelma jää kaavaselostukseen, niin päättykö se koskaan toteutukseen. Suunnitelman voi nostaa jopa kaavamääräyksiin. Alue on Pohjois-Pohjamaan alueen parhaita ilvesalueita, jolta on paljon pentuhavaintoja. Luonnonsuojelulain 78 § koskee lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Viimeistään rakennuslupavaiheessa on huomioitava lisääntymis- ja levähdyspaikat ja varmistaa rakentamisen luonnonsuojelulain mukaisuus.

Hankealueen länsipuolelle on tehty huuhkajahavainto noin kilometrin päässä lähimmästä voimalapaikasta. Reviirin arvioitu ydinalue sijoittuu arviolta noin kahden kilometrin päähän. Metsoon liittyen on todettu Oulaisissa merkittävä metson soidin. Soidinalue syytä merkitä kaavakarttaan luonnon monimuotoisuutta turvaavalla merkinnällä, vaikka merkittävät vaikutukset jäänevät epätodennäköiseksi."

LSL 70 § kielletään pesinnän tahallinen häirintä, mutta annetaan poikkeus vihreän siirtymän hankkeille, jos otettu riittävästi huomioon selvityksissä. Poikkeus ei koske pesintäaikaan rakentamista. Rakentamiseen liittyvät toimenpiteet tulee ajoittaa lintujen pesimäajan ulkopuolelle.

FCG:n kommentti: Huuhkajan osalta etäisyys Haapavedellä kaksi kilometriä, mutta Oulaisten puolelle vain kilometri. Huuhkajan osalta syntyy kohtalaisia vaikutuksia. Metson merkittävä soidinalue käsittää vähintään kolme kukkoa. Etäisyys lähimpiin voimaloihin vähintään 500 metriä. Ilveksestä todettu, että alueella ei ole suurpiirteisesti tyypillisiä ilveksen elinympäristöjä. Selostuksessa esitetään, että soveltuvat paikat tarkistetaan luvituksen yhteydessä. Pesimäaikaiset häiriöt, kaikki rakentaminen pitäisi ajoittaa pesimäkauden ulkopuolelle. Ei hyvin häiriöherkkiä lajeja. Mehiläishaukan ydinreviiri on todennäköisesti nykyisen hankealueen luoteispuolella. Todennäköisesti muut havainnot liittyvät samaan pariin.

ELY, alueidenkäyttö: Välkevaikutuksista: hankkeesta aiheutuu kahdelle lomarakennuskohteelle yli 8 tunnin välkettä. Lisäksi 8 tunnin määrän alittavia aiheutuu useille kohteille. Oulaisissa neljä ja Haapavedellä yksi näistä välkettä aiheuttavista voimaloista sijoittuu maakunta-kaavarajauksen ulkopuolelle. Jää kuntien harkittavaksi, onko tämä hyväksyttävää. Kannatetaan, että kaavassa määrätään rakentamislupavaiheessa päivittämään melu- ja varjostusmallinnus valittua voimalatyyppiä vastaavaksi. Lisäksi kannatetaan kaavakarttaan purkamislupaa koskevaa määräystä. Nämä ovat teknisiä määräyksiä, ei edellytä kaavan uudelleen nähtäville asettamista.

Suositellaan lisäksi metson soidinpaikkaan liittyvää luo-alueen merkitsemistä kaavakartalle ja kaavaselostuksen täydentämistä siten, että sieltä ilmenee selkeästi soidinpaikan ja lähimmän voimalan välinen etäisyys, ja onko etäisyys ilmoitettu voimalatornista vai rakennusalasta.

5 Muut asiat

Ei muita asioita.

6 Jatkoimenpiteet

Asioita jää kunnan harkittavaksi, mutta ei ehdottomia muutosvaatimuksia. Kaavoja ei tarvitse asettaa uudelleen nähtäville.

Maakuntakaavan osalta maakuntakaavan ylitys voi johtaa merkittäviin vaikutuksiin, mutta tässä tapauksessa liitto on esittänyt, että kaavaratkaisu on maakuntakaavan mukainen. Jokainen hanke tarkastellaan aina erikseen. Välikkeestä ei ole lainsäädäntöä, mutta uusissa ohjeistuksissa todennäköisesti tulee ohjeistusta, että tulisi noudattaa muissa maissa käytössä olevia ohjearvoja.

7 Neuvottelun päättäminen

Neuvottelu päätettiin klo 14:03.

Muistion laatija	Leila Väyrynen
Jakelu	Osallistujat
Tiedoksi	Kirjaamot